

Les dones de l'edat mitjana i les d'Occitània i el desenvolupament de les trobairitz.

En l'edat mitjana l'estatus real de la dona no es corresponia amb l'elevació de la dama de la poesia de l'amor cortès. La dona adolescent fins arribar a la adolescència era propietat del pare que s'encarregava de alimentar-la i educar-la fins que es casava. El casament era creat per l'aristocràcia, era un contracte polític i econòmic destinat a enfortir aliances i a garantir la propietat de les grans famílies de terratenients; es a dir, era un matrimoni de conveniència en el que volien mantenir el seu status econòmic i polític o millorar-lo. La dona havia de parir fills i el seu èxit en aquesta funció era de la mesura de la seua utilitat, si fracassava una i altra vegada era repudiada i tornada a casa dels seus pares o col·locada en un convent.

Aquest grup social en general no tenien cap participació en els afers polítics, socials i culturals; les seues obligacions es limitaven a resar, teixir i brodar. Quan els homes anaven a la guerra quedava com a senyora del castell, administrant i vigilant les possessions familiars i això li donava cert poder. És a Occitània on la dona noble exercí un paper mes rellevant en els àmbits de poder polític, social i cultural.

L'aparició de trobairitz a Occitània es desenvolupa per tres factors determinants: les croades, les lleis d'herència i el comerç.

El papa Urbà II cridà a tots el cristians perquè anaren a Jerusalem per a expulsar els infidels musulmans, els nobles i cavallers que es feien croats tenien uns privilegis. Les croades van ser un dels moviments de masses més gran de la història; la primera croada va ser un fracàs i va obligar el papa a prohibir que anaren les dones i els xiquets i procurar que soles anaren nobles i cavallers; aquesta guerra no va aconseguir el seu objectiu i Jerusalem tornava a mans musulmanes. Però l'efecte que sobre les dones tingué la reducció tan gran d'homes va ser enorme, especialment a Occitània on les dones havien de prendre el control dels feus.

També les lleis i els costums eren diferents d'altres contrades, les lleis d'herència incloïen les dones i no solament els fills barons, també les diferenciava de les altres dones nobles el fet que podien heretar i això els donava un poder polític que les altres dones no tenien i una cultura on la possessió de la terra era la principal font de poder, disposar de la propietat per definició, un acte polític.

Evidentment aquest poder va millorar la situació de les dones que podien ser una mica més lliures que en altres llocs d'Europa ja que tenien uns "privilegis" diferents a les demès dones nobles d'altres llocs perquè el caràcter dels occitans era flexible i tolerant. No és aventurat concloure, doncs, que la major llibertat política de les dones occitanes va propiciar la major llibertat artística i esperonà aquestes a escriure poesia com ho feien els seus companys barons.

Així a l'edat mitjana a l'interior dels castells es desenvolupa una cultura de poesia, música i joc, en què l'amor era el tema central, la història ha oblidat un bon nombre de poetesses occitanes d'aquell segle conegudes com a trobairitz que han deixat poesies amoroses dedicades als seus amants. L'amor cortés neix en un ambient aristocràtic i va lligat a una mentalitat de classe, les trobairitz canten als cavallers i trobadors, no als seus marits, era un amor adúlter. L'amor cortés ha de ser gratuït i lliure i aquestes condicions no es donaven en el matrimoni noble ja que es casaven pel status polític, per tant l'amor veritable no podia existir sinó fora de les normes socials, ja que este és secret, la dama ha de guardar el seu honor de calúmnies i gelosies que podrien arribar al seu marit; és, per tant, perillós.

Les trobairitz escrivien poemes directes i sensuals que valoraven, de l'amic sobretot, la fidelitat.

Trobadors i Trobairitz famosos.

Bernat de Ventadorm (s. XII – monestir de Dalon, Perigord final s. XII), Es calcula que la seua producció poètica es de (41 poesies) fou escrita entre 1150 i 1180. Sembla que era d'ascendència humil i que s'inicià en la poesia per influència d'Ebles II.

Dos grans cicles de les seues cançons amoroses van dedicats a celebrar Margarida de Turena i la famosa Elionor d'Aquitània quan era muller d'Enric II. Es retirà al monestir cistercenc de Dalon al final de la seua vida. El seu cançoner és dedicat exclusivament a l'amor expressat amb una elevada dignitat, però amb total simplicitat que fan d'ell un dels representants més característics del *trobar leu*. Ell manifesta que només d'un amor sincer pot eixir una poesia autèntica, la nostàlgia, la joia, la tristesa són estats d'ànim que el trobador expressa de manera eficaç.

La gran dignitat de paraula, la perfecta estructura d'un estrofisme savi sense filigranes i el seu rimari elegant, però no rebuscat, en caracteritzen estilísticament l'obra i ha estat considerat un dels primer lírics de l'edat mitjana.

Bertran de Born: (1140 – després de 1215) va ser un soldat occità i trobador.

Lluità amb el seu germà per la possessió de l'herència familiar fins llavors havien compartit i va aconseguir expulsar-lo. En 1195 Bertran va abandonar la seua vida de cavaller i trobador per ingressar a L'Abadia de Dalon pertanyent a l'ordre del Cister, una gran part de les seves 40 poesies son sirventesos polítics escrits amb motiu de fets d'armes.

La comtessa de Dia: Consideren que podria tractar-se d'Isoarda, filla del comte de Dia, s'enamorà i escrigué poesies d'amor per al gran trobador Raimbaut IV.

Resten 5 cançons de la comtessa de Dia, senzilles i apassionades en les quals descabdella els temes de la infidelitat del seu amant i la gelosia i també pondera la pròpia bellesa. Els seus versos són rimats, però hi ha menys jocs de paraules i menys intererés en l'exercici de l'ofici, la dona prefereix una forma d'expressió directa, convencional.

En gerenal totes les trobairitz escriuen sobre situacions fàcils, no adoren els homes ni sembla que vulguen ser adorades per ells.

María de França: Es sap molt poc de la seua vida, tan sols que pertanyia a una família de nobles i va viure en la cort d'Anglaterra integrada al grup de trobairitz que va crear Leonor d'Aquitània.

Va ser la primera escriptora del s. XII en llengua Francesa en l'obra de la qual destaquen els lais que va compondre, es tracten de 12 relats poètics creats per a ser cantats i acompanyats de música amb instruments.

La seua temàtica es amorosa i amb elements fantàstics, en estos la dona és l'autèntica protagonista i denuncia els matrimonis concertats.

Bibliografía:

1rbserpis.blogspot.com

Google imágenes/ Wikipedia.com